

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Fågelås skola i
Hjo kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Fågelås skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Fågelås skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver organisera verksamheten så att all undervisande personal kan delta i samverkan kring utveckling av undervisningen och kollegialt lärande.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla arbetet med att utifrån ålder och mognad ge eleverna möjlighet till delaktighet i utvärdering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna skapa en samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet med att upprätthålla studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **14 april 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till Skolinspektionen.Linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2024:4847) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer kontinuerligt och med olika metoder upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat samt lärares förutsättningar, undervisningens genomförande samt hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Rektorn gör en bred uppföljning av kunskapsresultaten som omfattar såväl betyg i samtliga ämnen som omdömen och resultat från nationella prov och kartläggningar av elevernas kunskaper. Rektorn har skapat sig en tydlig bild av styrkor och utvecklingsbehov i undervisningen, genom samtal och möten med såväl lärare, elever som elevhälsopersonal, genom elevenkäter samt genom några strukturerade observationer. Rektorn följer upp hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen genom riktade frågor till lärarna vid exempelvis elevhälsomöten, genom lärarnas egna analyser av sin undervisning liksom genom det systematiska kvalitetsarbetet. Lärarnas förutsättningar att bedriva undervisningen följer rektorn upp kontinuerligt på elevhälsomöten, där varje klass efter ett rullande schema får beskriva nuläget, vid medarbetarsamtal där också frågor om kompetensutveckling lyfts, och i det systematiska kvalitetsarbetet. Kompetensutveckling bedrivs bland annat genom ett påbörjat arbete med så kallade arbetsplatsöverenskommelser.

Rektorn bedriver ett kontinuerligt analysarbete dels genom mitterminsavstämningar där fokus är på elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen, dels övergripande för hela skolenheten vid läsårssluten. Lärarnas medverkan i analysen är dock begränsad till deras egna ämnen

och klasser. Rektorn har dragit tydliga slutsatser och söker förklaringar till olika resultat. Utifrån att pojkar i vissa ämnen inte når de högre betygen vill rektorn att lärarna ska utveckla arbetet med ledning och stimulans. Vidare har rektorn via enkäter identifierat att det finns ett behov av att tydliggöra elevens lärande för eleven, både under lektionerna och i anslutning till utvecklingssamtalen. Rektorn ser också genom observationer och samtal att lärare behöver utveckla arbetet med ledarskap och struktur liksom att tydliggöra syfte och mål i undervisningen för eleverna.

Rektorn fattar beslut om utvecklingsinsatser utifrån en tydlig koppling till identifierade behov, men många åtgärder befinner sig på planeringsstadiet. För att synliggöra elevens lärande för elev och vårdnadshavare ska utvecklingssamtalen utvecklas och lärarna arbeta med att synliggöra lärandemålen på lektionerna. För att utveckla undervisningen kommer rektorn att initiera så kallade lärsamtal som ett strukturerat forum där undervisningen diskuteras. Resursfördelningen är också tydligt kopplad till identifierade behov. Rektorn fördelar personella resurser utifrån elevhälsomöten och mitterminsavstämningarna. Insatserna utvärderas och resurser fördelas om efter behov. Extra personella resurser finns på lågstadiet för att främja elevernas kunskapsutveckling på ett tidigt stadium.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder och styr det pedagogiska arbetet men det finns inte tillräckliga förutsättningar för lärarna att systematiskt samverka kring utveckling av undervisningen. Rektorn har skapat en tydlig organisation för till exempel samverkan mellan lärare och elevhälsan och för samverkan rörande det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn leder eller deltar i vissa av skolenhetens möten och följer upp innehållet i de övriga via till exempel förstelärare eller arbetslagsledare. I nuläget bedrivs ett kollegialt lärande på skolenheten för delar av personalen om strukturer för samarbete mellan elever i undervisningen, och rektorn följer upp effekterna av det arbetet via elevhälsomötena. Viss samverkan kring undervisningen sker i lärarnas arbetslag och mellan enskilda lärare, men det saknas i övrigt strukturerade former för lärarna att samverka i undervisningsfrågor med ämneskollegor samt för att utbyta pedagogiska erfarenheter och strategier. Det finns visserligen mötesforum i huvudmannens regi för lärarna att samverka ämnesmässigt men dessa omfattar enbart ett ämne per lärare. Dock planerar rektorn att framledes skapa en organisation för samverkan kring pedagogiska frågor och kollegialt lärande.

Vissa av skolenhetens rutiner och förhållningssätt är tydliga, och obehöriga lärare får en introduktion samt adekvat stöd. Skolenheten har arbetat med gemensamma förhållningssätt och tydliga rutiner, exempelvis rörande anmälan om kränkande behandling. Dock framgår att samsynen mellan lärare kan utvecklas rörande till exempel arbetet med frånvaro. På

skolenheten finns ingen introduktionsplan för obehöriga lärare, däremot finns det rutiner för nyanställda lärare i huvudmannens regi. På skolenheten finns rutiner för hur obehöriga lärare ska ges kontinuerligt stöd av behöriga lärare, antingen på skolenheten eller på en annan skolenhet, i undervisningsfrågor. På skolenheten finns ett fåtal olegitimerade lärare, men dessa är antingen i slutet av sin utbildning eller har ansökt om legitimation.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn vidtar åtgärder för att alla elever oavsett könstillhörighet ska få samma förutsättningar att lära och utvecklas, men har inte formulerat några strategier för ett jämställdhetsarbete. Rektorns uppföljning utifrån ett jämställdhetsperspektiv omfattar kunskapsresultaten i form av betyg samt andelen elever som når godtagbara kunskaper i årskurs 1–5. Rektorns uppföljning visar att en större andel flickor än pojkar når de högre betygen i ett flertal ämnen, och rektorns uppföljning av undervisningen samt åtgärdsprogrammen på skolenheten visar att personalen behöver arbeta mer med ledning och stimulans för pojkarna. Utifrån detta ska rektorn initiera ett arbete för att pojkar i högre grad ska mötas av mer studieteknik och stimulans i undervisningen. Hittills har arbetet lett till diskussioner om pojkarnas utvecklingsbehov med lärare och elevhälsan. Vidare analyserar rektorn anmälan om kränkande behandling utifrån kön. Kartläggningen visar att andelen kränkningar är jämnt fördelade mellan könen. Rektorn följer vidare upp att jämställdhetsfrågor integreras i ämnesundervisningen via elevhälsamöten, via verksamhetsbesök liksom i medarbetarsamtal i de fall frågan aktualiseras. Däremot finns inga formulerade strategier för hur skolenheten ska fortsätta arbeta med jämställdhetsfrågor eller med kompetensutveckling för lärarna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver organisera verksamheten så att all undervisande personal på ett strukturerat sätt kan delta i samverkan kring utveckling av undervisningen och kollegialt lärande.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna har begränsade möjligheter till kollegial samverkan och kollegialt lärande när det gäller undervisningsplanering och möjligheter att diskutera pedagogiska dilemman, erfarenheter och strategier med ämneskollegor. Det riskerar medföra bristande erfarenhetsutbyte liksom att överenskomna arbetssätt och strukturer inte följs likvärdigt på skolenheten.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar verksamheten så att all undervisande personal får möjlighet att delta i samverkan och kollegialt lärande på skolenheten. Rektorn kan med fördel utgå bland annat från det redan planerade arbetet med lärsamtal för sådan samverkan inom skolenheten. Rektorn kan exempelvis skapa pedagogiska forum och möjligheter för lärarna att samverka kring undervisningsprocessens alla delar. Detta gäller exempelvis planering av undervisning så att den möter målen i läroplanen och elevgruppens behov samt diskussioner om pedagogiska strategier och dilemman.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elever, elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är varierad och i huvudsak strukturerad och lärarna arbetar aktivt med att stödja eleverna. Undervisningen är varierad och balanserad. Lärarna varierar lektionernas upplägg på ett genomtänkt sätt genom att låta eleverna arbeta i olika arbetsformer så som att arbeta i par, i grupp och enskilt. Aktiviteterna varierar under lektionerna, exempelvis genom att lärarna håller genomgångar, håller praktiska lektioner utomhus eller genom att eleverna arbetar i läroboken och med digitala plattformar. Eleverna får möjligheter att visa sina kunskaper på olika sätt. Lärarna arbetar vidare uppmärksamt och strukturerat för att försäkra sig om att elever förstår och kommer igång med arbetet. Det gör lärarna bland annat genom att steg för steg visa vad eleverna ska göra under lektionen, ger ytterligare förklaringar om eleverna inte förstår och följer upp om eleverna behöver hjälp och arbetar för att engagera samtliga elever i undervisningen. Lärarna presenterar undervisningens mål och syfte i början av ett arbetsområde. Lektionerna innehåller en tydlig start med en gemensam introduktion som förmedlar lektionsinnehållet liksom vad eleverna ska arbeta med i termer av ett lektionsmål, med stöd av skriven text, muntlig

genomgång och bildstöd, och med hänvisningar till vad eleverna ska göra om de är färdiga. Lektionerna avslutas på ett strukturerat sätt, men det varierar huruvida lärare sammanfattar lektionsinnehållet eller resonerar med eleverna om vad de har lärt sig i termer av syfte och mål vid lektionernas avslutning.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar aktivt för att stärka elevernas självförtroende och arbetar med att motivera eleverna. Lärarna arbetar aktivt med att stärka elevernas självförtroende, exempelvis genom att uppmuntra dem, och modellerar för att visa att man inte vet allting från början så att eleverna vågar fråga om de inte förstår, vågar prova och göra fel och ser det som ett led i lärandet. Lärarna lyckas också skapa goda relationer och ett tillåtande klassrumsklimat. Lärarna arbetar vidare med att stärka elevernas motivation genom att variera arbetssätt och material, genom att arbeta mot ett mål tillsammans med eleverna och genom att visa sin entusiasm inför ett arbetsområde.

Av granskningen framgår att lärarna i huvudsak anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt så att det stimulerar och utmanar alla elever. Personalen arbetar aktivt med att anpassa undervisningen utifrån både den aktuella elevgruppens och den enskilda elevens behov, både på eget initiativ och i samverkan med elevhälsan. Eleverna har vidare individuella mål utifrån sin kunskapsnivå som de arbetar med under terminen, och eleverna får möjligheter att arbeta på olika sätt för att möta deras behov och få chans att visa sina kunskaper. Lärarna använder sig i vissa ämnen av gemensamma och öppna uppgifter som kan besvaras på olika svårighetsnivå. Den åldersintegrerade undervisningen innebär att yngre elever kan utmanas och det finns extra utmanande uppgifter att gå vidare med på lektionerna.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Lärarna utformar undervisningen så att eleverna får möjlighet att reflektera och utarbeta strategier för sitt eget lärande. Lärarna ser på olika sätt till att eleverna får möjlighet att arbeta med frågor utan ett givet svar och skapar ett öppet samtalsklimat där eleverna vågar uttrycka sig. Eleverna får diskutera utifrån reflekterande frågor, lärarna ställer utmanande frågor till eleverna och problematiserar resonemang och tankegångar i undervisningen. Samtliga elever har individuella kunskapsmål som de arbetar med under terminen, och eleverna i mellanstadiet har fått reflektera över sitt eget lärande vid terminsslut samt har arbetat med en reflektionsbok efter en skolvecka eller efter avslutat arbetsområde. Skolan har dock identifierat att elevernas lärande och lärandets koppling till lärandemålen behöver synliggöras mer på utvecklingssamtalen. Därutöver ger lärarna eleverna möjligheter att prova olika strategier för inläring, till

exempel att läsa, skriva, tala och lyssna. I ämnen som svenska och matematik tar lärarna upp studieteknik, men det sker ett begränsat erfarenhetsutbyte mellan lärarna om strategier för lärande.

Granskningen visar att lärarna till viss del ger eleverna ett reellt inflytande på arbetsformer och innehåll i undervisningen, men att utvärdering av undervisningen inte sker systematiskt. I vissa fall är arbetet med att involvera eleverna i undervisningsplaneringen mer strukturerat, i andra fall bygger det på att elever framför sina synpunkter spontant om till exempel hur de ska redovisa sina kunskaper eller lärare låter dem välja mellan olika alternativ i undervisningen. Det varierar mellan lärare om de arbetar metodiskt för att regelbundet inhämta elevernas synpunkter i syfte att utvärdera och utveckla undervisningen, i vissa fall sker utvärdering mer sporadiskt och i stunden. Utvärderingen fokuserar ibland mer på hur eleverna har arbetat eller hur studieron var, än på själva undervisningen med koppling till syfte och mål.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utveckla arbetet med att utifrån ålder och mognad ge eleverna möjlighet till delaktighet i utvärdering av undervisningen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att för närvarande varierar graden av elevernas delaktighet i utvärdering och formerna för den mellan lärare, och utvärdering till delar sker sporadiskt. Det riskerar medföra att elevernas synpunkter inte bidrar till att utveckla undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och lärarna skapar förutsättningar för ett att utveckla arbetet med att kontinuerligt utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna utifrån elevernas ålder och mognad, så att lärarna kan använda utvärderingsunderlaget som utgångspunkt för vidare planering och kontinuerlig utveckling av undervisningen. Utvärderingen behöver knytas till de lärandemål som är aktuella i den pågående undervisningen, och lärarna behöver tydliggöra för eleverna hur deras synpunkter påverkar undervisningens fortsatta

utformning. För vidare läsning rekommenderas Skolverkets artikel om elevers delaktighet och inflytande.¹

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6–7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, elever, elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Arbetet för trygghet

Personalen arbetar, under ledning av rektorn, medvetet för att skapa trygghet. Det främjande trygghetsarbetet på skolan är aktivt och omfattar aktiviteter och insatser på olika nivåer. Kuratorn har ett värdegrundsarbete med eleverna i olika årskurser om till exempel människors lika värde, samtycke och nätvanor, och lärarna bedriver ett värdegrundsarbete med eleverna i sina klasser. Lärarna arbetar modellerande med eleverna i frågor om bemötande, och elever tränas på att känna igen sina egna och andras känslor och reaktionsmönster i årskurs 2 och 5. Skolan arbetar vidare gruppstärkande och med att öka gemenskapen mellan eleverna över årskurserna genom gemensamma aktiviteter, till exempel genom att elever i årskurs 6 läser högt för elever i förskoleklass. Det pågår också insatser för att utveckla och upprätthålla gemensamma förhållningssätt i trygghetsarbetet. Bland annat har lärarna arbetat med att nå en samsyn i arbetet med att identifiera och anmäla kränkningar, och för diskussioner om hur de upprätthåller regler och förhållningssätt i trygghetsarbetet. Vidare visar granskningen att förebyggande arbete och åtgärdande insatser utgår från uppföljning och analys av tryggheten på skolan. Exempelvis besvarar elever i båda stadierna enkäter avseende trygghet, och rektorn och elever kartlägger gemensamt otrygga platser. Rektorn leder arbetet

¹ Skolverket (2019). *Elevernas delaktighet och inflytande: vad är det och varför är det viktigt?*

med att identifiera behov av insatser, besluta om insatser och att utvärdera tidigare insatta åtgärder inom ramen för skolans trygghetsteam. Insatser som bygger på en analys av elevernas upplevelse av trygghet är till exempel strukturerade rastaktiviteter, personalnärvaro på platser som identifieras som otrygga och personalnärvaro vid förflyttningar och övergångar. Även eleverna är på flera sätt involverade i beslut om åtgärder. Eleverna har aktivt deltagit i att ta fram regler för skolan och för skolgården. Skolan har även tagit fram en konsekvenstrappa och ett förväntansdokument vilket kommuniceras med elever och vårdnadshavare. När det gäller arbetet mot kränkande behandling har en förbättrad tillämpning av rutiner för anmälan lett till en ökad samsyn och till att antalet anmälda kränkningar har ökat. Även om frågor inte ställs om kränkningar på nätet i skolans enkäter sker i vissa klasser föreläsningar om kränkningar och trygghet på nätet.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Personalen bedriver på flera sätt ett samlat arbete för att främja studiero på skolan men det saknas till viss del samsyn och ett gemensamt förhållningssätt i arbetet. Det finns vissa gemensamma metoder och arbetssätt för att skapa en lugn miljö på lektionerna och som huvudsakligen tillämpas av lärarna. Lärarna skapar tydlighet i undervisningen genom en tydlig lektionsstruktur samt bildstöd och timer, de ser till att lösa konflikter på raster så att de inte tas med in i klassrummet, och om studieron är sämre delar pedagogerna upp eleverna. Eleverna är delaktiga i arbetet med studiero bland annat genom att de varit delaktiga i framtagandet av skolans ordningsregler och egna klassrumsregler, genom att de besvarar enkäter om studieron och genom att lärarna diskuterar studiero i klassrummet med dem. Lärarna ges möjlighet att gemensamt diskutera samsyn i strategier och förhållningssätt rörande studiero på arbetsplatsträffar och i arbetslagen, och lärarna har tillsammans med rektorn och eleverna reviderat och tagit fram nya ordningsregler. Vidare har ett arbete påbörjats med gemensamma förhållningssätt genom så kallade arbetsplatsöverenskommelser. Skolans enkäter liksom Skolinspektionens enkät visar dock att studieron till delar är mindre god i mellanstadiet och det framgår av granskningen att lärarnas strategier för att hantera ordningsstörningar inte alltid utgår från gemensamma förhållningssätt samt att strategierna inte alltid har effekt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna skapa en samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet med att upprätthålla studiero.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det visserligen pågår ett aktivt arbete för att utveckla samsynen i arbetet med studiero, men att det fortfarande finns ett behov att nå gemensamma förhållningssätt i personalgruppen. En bristande studiero riskerar att leda till att eleverna inte når så långt i sin kunskapsutveckling som de annars kunde ha nått.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tillsammans med lärarna fortsätta diskutera vad som kännetecknar god studiero och vilka faktorer som är betydelsefulla för att eleverna ska kunna koncentrera sig på undervisningen. Det kan till exempel handla om att rektorn utvecklar de gemensamma diskussionerna om förhållningssätt inom ramen för det kollegiala lärandet. Gemensamma förhållnings- och tillvägagångssätt bidrar till att lärarna kan hantera uppkomna situationer på likartat sätt. När det finns en gemensam linje i lärarnas tolerans för olika beteenden och vilka konsekvenser störande moment ger, skapar det en förutsägbarhet och trygghet i elevernas skoldag. För vidare läsning rekommenderas Skolinspektionens rapport om skolors arbete med trygghet och studiero.²

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn och lärare samt inkommen dokumentation.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn regelbundet följer upp och analyserar lärares bedömningar i alla årskurser och ämnen i syfte att identifiera eventuella avvikelser och att rektorn undersöker möjliga förklaringar till de

² Skolinspektionen (2020). *Skolors arbete med trygghet och studiero. En tematisk analys utifrån beslut fattade inom regelbunden kvalitetsgranskning 2018-2019.*

avvikelser som identifieras. Rektorns jämförelser av skolans resultat med andra skolor begränsas dock huvudsakligen till resultaten i rektorns två skolor. Exempel på avvikelser som rektorn har identifierat är att mer än hälften av eleverna har fått lägre betyg än resultat på nationella prov i ämnet engelska samt att ett antal elever fått högre betyg än resultat på nationella prov i ämnet svenska. Rektorn begär vidare in skriftliga analyser av lärarna rörande deras bedömning och betygssättning, och om förklaringen till eventuella avvikelser inte är tydlig följer rektorn upp med att titta på underlaget för bedömningen och för samtal med läraren, samt ger eventuellt ytterligare stöd. Rektorns uppföljning visar att någon avvikelse inte har varit motiverad samt att lärarna behöver få bättre förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning genom till exempel gemensamma diskussioner.

Kvalitetssäkringar av bedömningar, omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar. Vid de kommungemensamma träffarna som organiseras av kommunens rektorer bedömer lärarna tillsammans de oidentifierade nationella proven för att säkerställa likvärdighet i bedömning och betygssättning. Detta följs senare upp med gemensamma diskussioner om betygssättningen i ämnena med nationella prov. Lärarna använder vidare screeningverktyg i svenska, men enbart de obligatoriska bedömningsstöden.

Granskningen visar dock att lärarnas förutsättningar att samverka kring bedömningsfrågor är begränsad. Det finns visserligen ämnesträffar organiserade av huvudmannens rektorer men lärarna deltar då enbart utifrån ett ämne per lärare. Det finns i nuläget inga strukturerade forum för att diskutera bedömningsnivåer och betygskriterier på skolan, lärarna har få ämneskollegor och lärarna uttrycker att det är svårt att bedöma om elevernas kunskaper når längre än till målen. Framöver planerar dock rektorn att skapa forum på skolan för att diskutera bedömningsnivåer och betygskriterier, och att utveckla samverkan med rektorns andra skola för att kunna bredda underlaget för lärarna att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning i de olika ämnena. Rektorn har även sett till att lärare som är obehöriga i sina ämnen sätter betyg och omdömen tillsammans med en behörig lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det under en längre tid har saknats strukturerade forum för att diskutera omdömen och betyg på skolan, och att förutsättningarna för lärarnas kollegiala diskussion om likvärdighet i bedömning och betygssättning behöver utvecklas. Bristande förutsättningar för detta riskerar leda till att bedömningsarbetet försvåras, då lärare inte får möjlighet att kalibrera sin bedömningspraktik mot andra lärare, liksom mot kriterierna i läroplanen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att det skapas gemensamma forum för lärarna att diskutera bedömning och betygssättning, samt för att reflektera kring bedömningskriterier och betygskriterier i sina ämnen. Skolinspektionen ser dock positivt på de forum för att diskutera bedömning och betygssättning som rektorn avser skapa i sin nya organisation. För vidare läsning rekommenderas kommentarerna till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning.³

På Skolinspektionens vägnar

X Christoffer Martinelle

Beslutsfattare
Signerat av: Christoffer Martinelle

X Mats Pellbring

Föredragande
Signerat av: Mats Pellbring

I handläggningen av ärendet har även utredaren Jenny Töredal medverkat.

³ Skolverket (2022) *Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning*. SKOLFS 2022:417.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 4–6 september 2024. Besöket genomfördes av utredarna Mats Pellbring och Jenny Töredal.

Fågelås skola är en grundskola med årskurserna F-6 med kommunal huvudman. Även fritidshem finns vid skolenheten. Förskoleklass och fritidshem omfattas emellertid inte av den här granskningen. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade skolenheten 59 elever i årskurs 1–6. Skolan leds av en rektor.